

Možnosti zavádění osobních vzdělávacích kont

NVF, říjen 2018

- 1. Oč jde: co jsou vzdělávací konta**
- 2. Historický exkurz**
- 3. Současná podoba**
- 4. Postoj expertů**
- 5. Kolik by to stálo**
- 6. Závěry**

Oč jde: co jsou vzdělávací konta

Co jsou vzdělávací konta: Dospělým (všem/vybraným) je k dispozici finanční obnos (jednorázově či opakovaně, bezpodmínečně či za určitých podmínek), **na vzdělávání**, případně související účely

Také: (individuální) vzdělávací účty, spořicí vzdělávací účty, vzdělávací poukázky, vouchery apod.

Proč:

- Vzdělávání by nemělo končit se skončením počátečního vzdělávání – celoživotní učení pro **všechny**
- Nejméně se vzdělávají ti, co to nejvíce potřebují (čím nižší dosažené vzdělání, tím méně dalšího vzdělávání)
- **Jak to udělat**, aby skutečně platil první bod a co nejméně platil bod druhý – vzdělávací konta jsou jednou z možností

Důvody pro zavedení vzdělávacích kont:

- Zvýšit **svobodu** volby pro jednotlivce
- Zajistit, aby poskytovatelé učení lépe **odpovídali na potřeby** vzdělávaných
- Pozitivně **ovlivňovat** postoje, **motivaci**, osobní rozvoj a tedy i **účast** na vzdělávání
- Přispět k **vytvoření trhu** pro vzdělávání; podpořit spíše jeho **poptávkovou stranu**
- Podporovat **investice** do učení a soustředit se na prioritní obory, které pro vzdělávané přinášejí největší výhodu
- **Sdílení nákladů** na vzdělávání mezi různými partnery
- Podpořit **transparentnost** při přidělování zdrojů v oblasti vzdělávání

Původní idea (Švédsko, Velká Británie): otevření skutečného bankovního účtu s vloženými prostředky a následným spořením

Zlatá éra: přelom století

Kde všude: Rakousko, Švýcarsko, Itálie, Holandsko, Německo, Anglie, Skotsko, Wales, Irsko, Belgie (Vlámsko), Španělsko, Kanada, USA

Jak: od malých pilotních projektů (Holandsko) po plošné zavedení (Anglie)

Většinou úspěšné: zvýšení účasti, zlepšení postoje ke vzdělávání

Dlouhodobý dopad: zvýšení zaměstnatelnosti – neprokázán

Neúspěch: Anglie 2001 (nízká kvalita administrace, podvody)

Proč útlum: politika, finance, krize

Otevřeno v červenci 2003: pokračování anglického modelu

Pro koho: osoby s nízkými příjmy a nízkou úrovní kvalifikace

Cíle: zvýšit účast na vzdělávání a pomoci vymanit se ze závislosti na sociálních dávkách

Výše podpory: max. 200 GBP, v průměru méně

Poskytovatelé: jen registrovaní (celkem cca 70)

Jak: pomalý náběh, nutná propagační kampaň

Výsledky (evaluace 2007):

- 3/4 účastníků se cítí lépe poté, co našli novou práci
- 53 % deklarovalo, že práci našli díky absolvování vzdělávání
- 83 % tvrdilo, že se zlepšily jejich znalosti a dovednosti
- 92 % bylo spokojeno s účastí a s využitím vzdělávacího konta

Komplikovaný příklad: různé v různých spolkových zemích, je možné získat podporu i od odborů (Chamber of Labour) a kombinovat

Horní Rakousko: osobní bankovní účet po dobu 5 let, pokrytí cca 50 % nákladů, v průměru 440 Euro, dle cílové skupiny ale mohla být až 3000

Režim: absolvované vzdělávání se muselo vztahovat k aktuálnímu zaměstnání účastníka, standardy kvality, úspěšné absolvování

Pro koho: různé cílové skupiny, např. v roce 2008:

- **Obecné vzdělávací konto:** odborné vzdělávání či příprava na vyšší odborné vzdělávání
- **Speciální vzdělávací konto:** odborné vzdělávání vedoucí k certifikátu
- **Výjimečné vzdělávací konto:** speciální projekty, např. pro ženy vracející se na trh práce po mateřské dovolené
- **Inovativní vzdělávací konto:** pro speciální cílové skupiny, např. pracovníky v kultuře

Účast: 2006 – 20 000 osob (v celém Rakousku 35,5 tisíce)

Opakované testování a pilotování: v celé Británii, Anglický model z let 2000-2001 (ILA: Individual Learning Accounts)

Pro koho: všichni dospělí (ne studenti na plný úvazek), model velkého rozsahu

Účast: oteřeno 2,6 milionu účtů, 1,4 milionu použito

Výše podpory: 150 GBP a 25 GBP od účastníka, různé slevy

Jak: skončilo krachem, ukončení v prosinci 2001

Proč:

- Zneužívání kont – podvody, inkasováno za neuskutečněné kursy ...
- Překročení rozpočtu
- Vyšetřováno cca 300 poskytovatelů, nakonec 10 lidí uvězněno
- Koncepční problémy: Otevřenost pro libovolné poskytovatele, nejasná zodpovědnost za program, nedostatečné plánování a organizace, nepřiměřený tlak na rychlost realizace

Cíl: zřetelné zvýšení účasti na dalším vzdělávání, v zásadě bylo dosaženo

Pokračování: sliby, politické diskuse, menší pilotní projekty, ale k plošnému zavedení v Anglii už nedošlo

2003-2007: vouchery na podporu vzdělávání a poradenství

Pro koho: spíše středně a vysoce kvalifikovaní zaměstnanci, každoročně přes 200 000

Výše podpory: 250 Euro, ½ si musel hradit účastník

Nyní: 2 různé systémy zaměřené spíše sociálně – podpora těm, kteří z různých důvodů potřebují omezit (zastavit) výdělečnou činnost

Program pro přerušování kariéry: od 1985, zaměstnanci ve veřejné správě a ve školství

- Při přerušování pracovní činnosti 490 Euro, či 654 Euro (více než 5 let u zaměstnavatele)
- Různé „uznatelné“ důvody přerušování, vč. **uznaného dalšího vzdělávání**

Všeobecný systém: otevřený všem zaměstnancům

- Podpora je nižší, podmínkou přerušování či zkrácení pracovní činnosti je alespoň 1 rok pracovní poměr
- Různá délka přerušování pro různé důvody, 36 měsíců při absolvování **uznaného vzdělávání**

Od 2017: Osobní konto aktivit (CPA - **Compte Personnel d'Activité**), tři různá osobní konta

Pro koho: pro všechny pracující starší 16 let

1. Vzdělávací konto (CPF)

- 1 rok práce = 24 hodin DV až do 120 hodin, poté 12 hodin do maxima 150 hodin
- Pro zaměstnance od 16, učně od 15, osoby hledající práci, od 2018 i pro OSVČ
- Bonusy pro mladistvé bez ukončeného profesního vzdělání či pro dospělé bez vyučení
- Použití: získání certifikované kvalifikace, přípravu ke zkoušce, příprava na podnikání
- Přispívat může UP, zaměstnavatel i účastník
- Zaměstnavatelé přispívají do celkového rozpočtu 0,2 % hrubých mezd

2. Konto pro rizika spojená s pracovním místem (C3P)

- Body za různé typy rizik, schválený seznam (noční práce, vysoké teploty, ...)
- Maximálně 100 bodů, 1 bod = 25 hodin DV
- 10 bodů umožňuje na 1 čtvrtletí zkrátit pracovní dobu na ½, plná mzda

3. Konto občanské angažovanosti: pro dobrovolníky (civilní služba, hasiči, ...)

- Za alespoň 200 hodin/rok 20 hodin DV

Anketa: dotazník s 25 otázkami, 10 expertů (zaměstnavatelé, státní instituce, odbory, vzdělavatelé)

Změny v požadavcích trhu práce: digitalizace, technologie, všestrannost a flexibilita, snižování nároků

Pro koho: všichni, případně osoby s nízkými příjmy či s nízkou úrovní vzdělání

Výše podpory: 2 až 50 tisíc, 40 až 80 hodin za rok

Omezovat vzdělavatele: spíš ne, případně nějaká akreditace nebo splnění základních podmínek (např. délka působení na trhu)

Zajištění kvality kursů: obtížné, reference

Kofinancování: Ano, 5 % – 50 %

Propojení: NSK, zkoušky

Celkově: spíš pozitivní postoj, v současnosti ale není aktuální

Systemová řešení:

- Zákon o celoživotním učení, poukázky
- Podněty (finanční) pro jednotlivce, „work based“ učení
- Rovnocennost certifikátů z DV s těmi z počátečního, vše lépe provázat a sladit
- Informace, osvěta
- Vypuštění rekvalifikací ze systému veřejných zakázek

Další opatření:

- Daňové úlevy pro zaměstnance, snížená sazba DPH na vzdělávání, nulová sazba pro zkoušku dle NSK
- Sjednocení podmínek pro autorizaci, lepší využití NSK, lepší kariérové poradenství
- Koncentrace a propojení informací, marketing, osvěta
- Větší zapojení škol, fungující učňovské školství

Modely pro ČR (příklady)

1. Pracovní síla

Modely	účast	příspěvek (v tisících)		
		2,5	5	7,5
PS1 - všichni	1	13 442 500	26 885 000	40 327 500
PS2 - 5 %	0,05	672 125	1 344 250	2 016 375
PS2 - 10 %	0,1	1 344 250	2 688 500	4 032 750
PS2 - 20 %	0,2	2 688 500	5 377 000	8 065 500

2. Nezaměstnaní (MN= 3 %)

MN = 3 %, modely	účast	příspěvek (v tisících)		
		2,5	5	7,5
NZ11 (0,03) všichni	1	403 275	806 550	1 209 825
NZ12 (0,03) 5 %	0,05	20 164	40 328	60 491
NZ13 (0,03) 10 %	0,1	40 328	80 655	120 983
NZ14 (0,03) 20 %	0,2	80 655	161 310	241 965

3. S nízkou úrovní vzdělání (nejvýše ZŠ)

NDV = základní, modely	účast	příspěvek (v tisících)		
		2,5	5	7,5
NDV11 (základní) všichni	1	2 338 995	4 677 990	7 016 985
NDV12 (základní) 5 %	0,05	116 950	233 900	350 849
NDV13 (základní) 10 %	0,1	233 900	467 799	701 699
NDV14 (základní) 20 %	0,2	467 799	935 598	1 403 397

Nejdůležitější faktory:

- **Politická vůle, finance (celkové náklady)**
- **Cíle, z toho se odvíjí:**
 - **Cílová skupina**
 - **Charakter konta (např. spořicí účet vs. poukázka)**
- **Výše podpory**
- **Spoluúčast**
- **Řízení, administrace a kontrola schématu**
- **Zajištění kvality (poskytovatelů, kursů)**

Děkuji za pozornost

M.Procházka

Národní vzdělávací fond

Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání

observatory@nvf.cz